

ՄԵՆԿ

Տարեկան զինը 5 բուր, կէս տարվանը 3 բուր:

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը և պ. Մատթորեանի խանութում:

Օտարազգաբաշխը դիմում են ուղղակի
Тифлис, Редакция „Менк“

Խմբագրատանը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Խաղի կրակի և ածու օրերից):

Յայտարարութիւնները ընդունվում են ամեն լիզվով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաբանչիւր բառից մի կոպէկ:

«ՄԵՆԿ» խմբագրութիւնը յունիս ամսից սկսած ընդունում է լրագրիս ՎԵՑ ԱՄՍԵԱՅ բաժանորդութիւնը: Գինը 3 բուր է: Կողմ որոնք «Մենկ» տարեկան զինը մինչև այժմ ՎՃԱՐԱՅ ԶԵՆ, խմբագրութիւնը խնդրում է հասցնել իրան փողը անպատճառ մինչև ՅՈՒՆԻՍ ամիսը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջագիտութեան գործիչները— Ներքին տեսութիւն: Մի առաջարկութիւն Թիֆլիսի մէջ ջուր անցկացնելու առանց շրջանակի: Նամակ կաթարիսից: Նամակ Երևան: Ներքին լուրեր: Արտաքին տեսութիւն: Նամակ փարիզից: Արտաքին լուրեր: Նամակ լուրեր: Յայտարարութիւններ: Տեղեկացոյց: Բանասիրական: Օվկի Աֆոն Սա-տանի հարսանիքում:

ԱՌԱՋԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐԸ

Մարդը դանակ է, աշխարհը դմակ՝
Թրաշ ու Թրաշ:

(Ժողովրդ. առած)

Ներքին սկիզբ կայ, որը կհանրի և հասարակական առաջադիմութեան մէջ հայեցութեան կէտ դառնալով, գտնում են իրանց գործադրութիւնը, նայելով թէ ինչ մտաւոր զարգացման աստիճանի վրա է կանգնած այս կամ այն հասարակութիւնը:

Այդ սկիզբներից մինը այն է, երբ իւրաքանչիւր մարդ, իրան համարելով հասարակութեան կենդանի, համոզված է, որ ամբողջ հասարակութիւնը նրա համար է ստեղծված, բոլոր ինչ որ կայ, ստեղծված է նրա գործադրութեան և վայելչութեան համար և հասարակութեան այլ անդամները միայն որպէս միջոց պէտք է ծառայեն նրան առաջ գնալու, բարձրանալու, երջանիկ կեանք վայելելու:

Սա եսական սկիզբն է:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՕՎԶԻ ԱՌԾՆ ՍԱՏԱՆԻ ՀԱՐՍԱՆԻՔՈՒՄ

Փետրուար ամիսն էր: Երեկոյան Ա... դիւղի իշխաններից և երիտասարդներից մէկ քանիսը կանգալ Յարութիւնի օջայումը 1) նստած բամբակ էին քաշում: Սէկը մեռնողից էր խօսում, միւսը՝ ապրողից: Երբորդ իւր երազն էր պատմում, չորրորդը դայիւրի համարձակութիւնն էր պատմում, որոնք զիւրը պաշարած օւնում էին և նոցա կարծիքով չնեղին պատերազմ էին կանչում, ի հարկէ մի և նոյն ժամանակը գովում էր իրանց շունը, որ ամենաքաջ սրտով դայիւրին պատահանում էր և շատ էսպէս բաներ:

Իսկ ծերունի Գէվոն մի անկիւնում նստած ու տէր ողորմա քաշելով յորանջում էր. ի հարկէ ամեն մէկ յորանջելուց՝ երեսին խաչ էր հանում և փառք տալիս Աստուծուն: Եւ իրաւ ինչ քերթատեղութիւն և Աստուած պաշտութիւն, որ ամեն վաշտապաշտուց և յորանջելուց յետոյ Աստուծոյ անունը և քո մահը չի յիշես:

Գէվոն խաղաղ դրութիւնը Յարութիւնը խանդարեց կանչելով— «Քեռի Գէվո... քեռի Գէվո... չի լուռ, դիմես»: Մինաս, Մինաս, մի բըրթի դրա կողքին... էդ ինչ չուտ է քնում, տո՛ւ:

—Քեռի, քեռի Գէվո... Յարութիւնը քեզ

1) Օղա կոչվում է այն սենեակը, որտեղ երեկոյան աղամարդիկ ժողովւում են:

Եթէ մի և նոյն ժամանակ աչքի առաջ ունենանք, որ եսական զգացմունքը մարդու ամենակենսական զգացմունքն է, որ նա յայտնվում է հասարակութեան կազմի վրա և պէտք է, որ նա ինքն իր հասարակութիւնը կազմող իւրաքանչիւր անդամը դեռ ևս շատ և շատ անզարգացած է մտաւորապէս և ուրիշն բարոյապէս, — պարզ է որ այդ եսական սկիզբը, որպէս հասարակական գործիչ, մեծ մասամբ փաստակար է լինում ընդհանրութեան համար:

Անզարգացած մարդու ձեռքում, որոնցից կազմված է մեծ մասամբ նոր կազմակերպվող, անտաշ հասարակութիւնը, այդ եսական սկիզբը այլ ինչ է, եթէ ոչ գործիչ կարողութիւնը իր նպատակներին հասնելու, առանց միջոցների ընտրութեան:

Ինչորդ ինչ համար է ստեղծած, մնացած կենդանի էակները պէտք է ծառայեն ինչ, որպէս գործիչներ իմ անձի կատարելապէս հովութեան և երջանիկ դրութեան հասնելու համար: Այսպէս էր դատում մի մարդ որ ունէր ճորտեր, այսպէս էր դատում և մեր ժամանակ աղա Երուսթիւնը որ Պէպոն և նրան նման թշուառներին զօհելով, նրանց իրաւունքը ոտքի տակ կոխելով, հանում է իր անձի նիւթական ապահովութեանը:

Սա վայրենի պատերազմական սկիզբն է՝ մի բերդ առնելու համար, աներկիւղ և անխիտ կերպով կոխել հաղթանակով ընկած վիրաւորված ընկերների մարմինները:

Ներկորդ սկիզբն է, երբ մարդս իրան ամբողջութեան մի հատիկ համարելով, մի և նոյն ժամանակ իր անձը ոչ որքից բարձր չը դասելով, թէ և հոգում է և մտածում է իր մասին, բայց իր նիւթական ապահովութեան և բարոյական երջանութեան հասնելու համար իրան թող է տալիս գործ գնել միայն այն պիսի միջոցներ, որը իր անձի համար շահաւէտ լինելով, մի և նոյն ժամանակ իր նըմաններին փաստակար չը լինէին:

հետ է, ասաց երիտասարդը Գէվոն կողքին բըրթելով:

—Չու ու դահրումար քեռի... հիմի որ փայտով դարկեմ հաւի նման դետին կը թըրթթայ՝ դիտես... խաթաբալի մէջ երբ ընկել... չեն թողնում մեր տեղին հանդարտ վեր ընկնե՞ք... բարկանալով ասաց Գէվոն:

—Ես ինչ անեմ՝ Յարութիւնը ասեց, պատասխանեց երիտասարդը:

—Քեռի ջան մի բարկացիր... բան եմ ասում՝ արի մէկ թաս դինի անուշ արան, ծիծաղելով ասեց Յարութիւնը:

—Ինչ, դինի, էդ ուրիշ բան է օրհնած. Աստուծոյ բերանը քեզ օրհնի. էդպէս բան ասած է չէ քնած տեղը մարդու կողքի բըրթես... օճը որ օճ է մարդու քնած տեղը չէ կծում. սատանի վատակ, սատանի տղայ, բան դու ինչպէս կողքը ծակեցիր... Գանանամ... գինին մի դէս տուր փորս տաքացնեմ: Գէվոն զոդողալով բաժակը ընդունեց և Յարութիւնին օրհնելով կոնծեց:

—Հը, լաւ գինի է, հարցրեց Յարութիւնը:

—Ես ու իմ Գրիստոսը մեղը էր, սրա պէս դեռ չէի խմած:

—Քեռի ջան, կարող ես մէկ հեքիաթ ասա, — թող տղերքը լաւ ծիր բամբակը քաշեն բալբէն իրիկուն վերջացնե՞ք. էս բամբակը խաթաբալ է մեր գինին... մէկ էլ չես խմի քեռի ջան... շարունակեց Յարութիւնը:

—Մէկ էլ ու երկունս էլ. ինչու չեմ խմի, պատասխանեց Գէվոն: Երկրորդ բաժակը մաքրելուց յետոյ, երեսի գոյնը եկաւ տեղը ու ուրախ ձայնով սկսեց՝

Սա հասարակական սկիզբն է, սա ազատ մրցութեան սկիզբն է:

Հասկանալի է, որ այդ վերջին սկիզբը աւելի բարձր է և աւելի նպաստող ծաւալի առաջադիմութեան: Հասկանալի է որ այդ վերջին սկիզբը միայն զարգացած, լուսաւորված հասարակութիւններին է սեփական և նորա օգնութեամբ արգելք չի դրվի ընդունալու թիւններին յայտնվելու և առաջ գնալու, ընդհակառակն նրա օգնութեամբ ընդունակութիւններին բացվում է գործունէութեան միջոցն ասպարէզ, որտեղ անընդունակ, բթամիտ, բայց գորիզ հարստահարող իր ձգտումների համար ոչինչ գործադրութիւն չունի...

Մենք հայերս, մեր կեանքի ո՞ր հասարակական արտայայտութեան վրա և նայենք, դեռ ևս գտնվում ենք մտաւոր և բարոյական զարգացման առաջին աստիճանի վրա, մենք առաջ ենք գնում դեռ ևս եսական սկզբի օգնութեամբ: Մենք հոգում ենք դեռ ևս մեր անձի մասին, առանց յիս քաշվելու (եթէ առաջ գնալու ուրիշ միջոց չը կայ) մեր նմանների փեսան, նրանց ստորացնելու, նրանց մարմինը մեր ոտներով կոխելու և մեր նպատակին հասնելու համար՝ ուրիշ մարմնով անցնելու միջոցներից...

Մեզ համար ընդունակութիւն և աշխատակցութիւն ոչինչ նշանակութիւն չունի՝ նրան թող տուած չէ ազատ մրցելու: Իւրաքանչիւր հայը համարում է իրան ստեղծագործութեան կենդանի, իսկ մնացած արարածները պիտի ծառայեն նրան, որպէս միջոց իր անձի համար բարձրանալու: Հայը չէ ընդունում հասարակական ընդունակութեան, աշխատանքի ազատ մրցութեան, նա մրցութենից վախենում է և այդ նրա համար ատելի հասարակական մրցութեանը նա առաջն է կտրում: Չըպատկառելով իրան իր ամեն հասարակական գործունէութիւնների մէջ մի խումբ ստրուկներով, նրան պարտական արբանք էր նայել մարդի համար. դնանք ինչ ժամանակահատիկ մարդիկ:

«Հէքիաթ, հէքիաթ պապս է,

Չալ քուռակը տակիս է,

Մտիկ հարսը առաջիս է,

Մեծ հարսը թարքիս է... դէ եսա հէքիաթ...»

—Տղերքին մեռնեմ, լաւ բանէք, հիմիս քեռի Գէվոն մէկ լաւ հեքիաթ կասի, ասեց երիտասարդներից մէկը:

—Որը ասեմ, հարցրեց Գէվոն:

—Թուի ծամիրը 1) ասա քեռի, ասեց մէկը:

«Չէ տո, թող Եօթ Գլխանի Գլխին ասի, աւելացրեց միւսը:

—Հա թուի ծամը, Եօթը Գլխանի Գլխինը բանի վրա էք էլի. օվկի Աւոն էնտեղ թողած, չեն ասում, ընկել են դէս ու դէն... քեռի ջան դրանց մի լսի, դրանք իսկի բան չեն հասկանում... որտեղ Աւոն հէքիաթը պատմիր, ասեց երրորդը:

«—Հա Աւոն. լաւ է. Աւոն հէքիաթը ասա, աւելացրեց Յարութիւնը:

—Լաւ, լաւ, ասաց Գէվոն, դէ լսէք:

Որտեղ Աւոն շատ սրտով մարդ էր: Մշու Սուլթան, Եօթն անուան տէր սուրբ Կարապետը Աւոնի Եօթը գոմէի ոյժ էր տուել. ջաղացի քարը մէկ ձեռքով բարձրացնում էր. ու թօփի նման ֆոֆոցնում էր. նրա թվանք քցելուն հօսք չկար. որ թվանքը պարզէն ծննդի աչքին հարկը դաղ հեռուանից զիւլով կը դարկէր:

Աստուած Աւոն հողին լուսաւորի՝ նրա նման սրտով, ոյժով մարդ չէր ըլլի. ան իմ հողին դուրս

1) Թուի Եօթ-Մամը մէկ առաջակական հերոսուհի է, որ 40 թագաւորի աղայ նորա սէրիցը մեռել են:

նեակներով, — իսկ այդ գործին ամենայնաբար մարդիկը՝ ազգականներն են:

Նա ազգականներին նպաստում է ոչ թէ հասարակական, մարդասիրական շարժառիթից դրած, այլ դարձեալ իր անձը բարձրացնելու, իրան ապահովելու համար. իր նպատակներին ձգտելով՝ հըռ օգնականներ ունենալու համար...

Բայց կարծում էք, որ եթէ ազգականը նրա հասարակական ձգտումներին չէ նպաստում, նա նրան կը խնայի, — ոչ, նա կանցնէ սառնասրտութեամբ նրա մարմնով, ինչպէս որ անցած է ուրիշ շատ մարմինների վրայով...

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԻ ԱՌԱՋԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԹԵՖԼԻՍԻ ՄԷՋ ԶՈՒՐ ԱՆՅԱՅՆՆԵՐԻ ԱՌԱՆՅ ՇՈՐԵՍԵՔԵՆԱՅԻ

Եթէ Թիֆլիսի մէջ յուր գետից ջուր բերելու հարցի վճռման ժամանակ ի նկատի ունենանք հետեւեալ իրողութիւնները՝

1. Մեր քաղաքի հիւսիս գտնվելը նշանակու է մեքենայական գործարաններից և սուր հետեւները, այն է մեքենայագործութեան և փայտագործութեան լաւ և փորձառու վարպետների բացակայութիւնը,

2. Տեղական վարպետների անընդունակութիւնը կատարել պատուէրները առած գծազերով, նրանց անձնութեանը գործածվող մետաղների և փայտի տեսակների յատկութեանց հետ, աշխատող ձեռքերի թանկութիւնը,

3. Ներկայի, թուջի, (չուգունի), պողո-վատի, պղինձի և այլ մետաղների, նոյնպէս փայտի զանազան տեսակների անասելի թանկութիւնը, որ կախված է մասամբ ճանապարհի ծախսից, բայց զիւստապէս տեղական վաճառականների կամայականութեանց, որը միշտ պատրաստ են, պահանջ յայտնվելու ժամանակէն:

գայ էնպէս մարդի համար. դնանք ինչ ժամանակահատիկ մարդիկը:

Աւոն ստում էր՝ օմէկ օր քնացի սարը որտե՛ս շատ մանէկայ, ոչինչ չտեսայ, փորովորձման դառնայ ու մէկ քարափի զխի նստայ: Մէկ էլ աչքս զցնցի բոլորս տեսայ՝ մէկ լաւ վերի ոխար կողքիս արածում է: Կամաց թվանքս պարզեցի, ու գնցի զցնծ, մէկ էլ տեսնեմ, որ թուանքիս առաջին մէկ սիրուն հարս է կանգնած, մնացի դարմացած, մէկ էլ մտիկ արեցի, տեսայ որ բոլորթ մացայ հարս է: Անտա թուանքս վեր առի մօտենալով ասեցի՝ տօ մատաղ ըլլեմ քեզ, դու երկբերքը իշար: Ես քեզ ճարգով էի մանդալում, դու առանց ճարգ ընկար իմ ձեռք. ուղեցի մօտենամ բռնիմ, տեսայ որ էլի դարձաւ ոչ-խար. թվանքս պարզեցի, էլի դարձաւ հարս ու զատացաւ, դարձանող ինձ կոխեց, մնացի չեւարած, ականջներս զփվաց, մազերս բիզ բիզ էլան:

—Սատանայ է էլի գիտես, ասեց լսողներից մէկը:

—Սատանայ չկած բա խոմ հորդ հարսը չէր սարի զխի կանգնած, ասեց միւսը:

—«Թող քո հօր հարսը ընի, փառք Աստուծո իմ հօր հարսն էլ չկայ պատասխանեց առաջինը:

—«Գէ լաւ գազէս մի տար, ձեռք կարիր, տեսնե՞ք ինչ են ասում, ասեց առաջինը:

—Տօ, Յարութիւն, Կալամածն էլ, ասըմեն, մէկ օր Արաղի ափին թվանքը պարզել էր որ մէկ կուռնիկ սպանի, կուռնիկը աչքին դառել էր մէկ պառաւ: Կալամածն թողէր ու ինչպէս էր փախչել միտքը քորելով, ասեց քաջալ խաչն:

—Տօ մարդ, թողէք, քեռի Գէվոն հէքիաթը

(Կը շարունակուի)

(կը շարունակուի)

L
7
—
—
—
—

*) Եւ մի ժամանակ այդ հարուստներէր խան աղլիկայ հանել տուած ջրի մօտ մարդ էր դրված խեղճներէր ջուր վեր առնելու համար փող առնել թաց փողք միջոցի յետոյ : զառազան պատճառներէր ստիպուած էլ չեն պահանջում :

Գ օ Ր ու ջ գրում են մեզ, որ այդտեղի հաս-
րակութենից Նորին վ հ հ ա լի ա ռ ու թ ե ա ն

Մեր թղթակից պ. Զելինսկին գրում է միջ երեւ-
ւանից, և խնդրում է ուղղել հետեւեալ սխալը՝
«Մշակի» № 22 երեսին նամակի մէջ գրած է
սխալաբար Մի Եր տ ի չ եպիսկոպոս, իսկ պէտք է
իւնէր Ե գ ի ա գ ա ր եպիսկոպոս:

Բանապարտանանիւրը նեղ զուլթիան մէջն էին Ագգային ժողովում: Բացարձակապէս ուրանալ այդ մասնաժողովի գոյութիւնը, — ոչ օր չէր հաւատօյ նրանց: Հարկաւոր էր կատակերգութիւն խաղալ,— պ. Բուէ հրապարակ ելաւ որպէս զերասան: «Անգ ոչինչ յայտնի չէ այդ կոմիտէի գոյութեան մասին» ասում է նա, և մենք պահանջում ենք նշա-

Բզդային Ժողովում պատգամաւորները տե-
րութեից բացատրութիւն են պահանջում
կատարվածի մասին Բնիկտոր Ֆոբաւ, թէ Է
խոստանում է նշանակել զատաստանական ըն-
նութիւն, բայց մի և նոյն ժամանակ մեղա-
դրում է Հանրապետականներին, իբր թէ նրանք
ապստամբութիւն են գործել ոստիկանութեան
դէմ։ Վանի մի ժամանակից յետոյ երկվորե-

դու կայարանը կրկին առաջարկեց և դառնում խայտառակ անցքի: Բազմութիւնը լցնում է զահլիճը, այդպիսով անհրաժեշտ է հարկը կայարանի զեւար, դուռը փակած է եկած պատգամաւորները յետեւի մուտքով են անցնում: Մտնում է Վարդապետան իր մի քանի ընկերներով... Յանկարծ մի երկաստար դուռ է փակւում ամբողջ և կայծակի արագութեամբ ընկնում է Վարդապետայի վրա և նրան ապական է տալիս: Այդ բռնապարտիտի ոտակաւնութիւնը չէր կարող չը կալաւորել...:

Հասարակութիւնը ստատիկ վիճակում է, միայն բռնապարտիտները շատ զոհ են:

Ի՞նչ կանէ Ազգային ժողովը, — միթէ՞ նա սառնութեամբ կը համբերէ, որ նրա անդամները միմեկին անպատկէին, միայն այն պատճառով որ այդ անդամը հանրապետական է... Հաղթել թէ... Բայց կի՞նք այդպէս կը լինի, այն ժամանակ կարելի կը լինի ասել մնացածը, երկու ժամանակով մնացածը Գրանտի սխալի աղէն ու թիւնը և պատիւը...:

Պ. Իզմ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Կօմս Սէն-Կրուա, որ երկաթուղու կայարանում Գամբէտային ապական է տուել, դատաւարութեամբ է վեց ամիս բանտարկութեան և 200 ֆրանկ տուգանքի: Մնացած անձները, որք մասնակցել են անկարգութիւնները մէջ, մի քանիսն ենք մի ամսով բանտարկւեցան, միւսները մի քանի օրով:

—Անգլիական լրագրիւնները հաղորդում են, որ Պիէր Բօնապարտի կինը որ Լօնդոնում նորաձեւութիւնների խանութ (մօդայի ժազալին) էր բաց արել, չը կարողացաւ աշուղ կերպով տանել իր զօրքը, ընկաւ պարտքերի մէջ և կամեցաւ փախչել: Ոստիկանութիւնը նրան կալանաւորեց:

—«Allg. Zeitung» լրագրում կարդում ենք, որ Գերմանիայում դիտաւորութիւն կայ ոչնչացնել զեղատների մէնալաճառութիւնը:

—Փարիզի հաղորդում են որ Ֆրանսիայի ակադէմիկոս Ժիւլ-Ժանէն այս օրերս վախճանվեցաւ 70 տարեկան հասակում:

—Սպանական «Gaceta» լրագրիւնը հաղորդում է յունիսի 18-ից, որ 12,000 կարօսեաններ յաղթվեցան Ալիօրայի մօտ տէրութեան զօրքից:

—Հեռագրում հաղորդում է, որ սպանական տէրութեան զօրքի պետերից մինը՝ մարշալ Կօնչա սպանվեցաւ Էստէլի ճակատամարտի ժամանակ: Նրա տեղը նշանակվեցաւ գեներալ Զարօլա: Ընթերցողը գտցէ չը գիտէ, որ մարշալ Կօնչա լեհացի էր:

—«Allg. Zeitung» լրագրիւնը հաղորդում է որ Բէրլինում սկսեցին խտտութեամբ վարվել սօցիալ-

դէմօկրատների կուսակցութեան հետ: Ոստիկանութիւնը իր խուզարկութիւններ արաւ նրանց ընկալարաններում, զլուստրապէս գերմանական մշակները ընդհանուր ընկերութեան նախագահի տանը, նրանից շատ թղթեր տանելով, յետոյ տիրկին Շտէգէմանի մօտ, որ նախագահուէի է գերմանական մշակ-կանանց և աղջիկների ընկերութեան, վերջապէս և «Neuer Socialdemocrat» լրագրի խմբագրատան մէջ, որտեղից նոյնպէս շատ նամակներ և թղթեր տարաւ:

—«Times» լրագրին հեռագրում են Փարիզից որ յունիսի 13-ին հրդեհ է յայտնվել Փարիզի հիւսիսային երկաթուղու կայարանում: Ահագին չինութիւնը այրվում է, բոլոր ոստիկանութիւնը և զօրքի մի մաս ուղարկված է հրդեհ հանգցնելու համար:

—«Köln. Zeitung» լրագրին գրում են Փարիզից՝ կուրիները, որք պատահել են վերջին ժամանակ ձախարկումներին և բռնապարտեաններին մէջ, երկուց են գցել հասարակական կարծիքի մէջ: Գրում են իբր թէ Մակ-Մաճօնը Ազգային ժողովը արձակելով կամենում է զինել ժողովրդի ընդհանուր ձայնատուութեանը և քուէարկել տալ եօթ տարվայ նախագահութեան և հանրապետութեան հաստատման հարցը:

—Յունիսի 3-ին բացվելու է Վիէնայում միջազգային կօնգրէս (ժողով) խօսքայի և ժանտախտի տարածման առաջն առնելու միջոցները քննելու նպատակով: Միջոցը տուել է միւստար Կօմս Անդրաշի: Բոլոր պետութիւնները խոստացան մասնակցել:

ԻՍՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հնարակալութեամբ ստացանք երկու նոր հայտնաբերութիւններ: Մինը «Մայրենի լեզուի» արդիւնաբան և սկզբնական ընթերցարան մանուկների համար: Առաջին տարի, երբ որդի ախար, նոր փոփոխութիւններով, սկզբնական զգարութեան օրինակներով և պատկերազարդ: Տէր-Վ. և ուրիշ անի: —Երկրորդը մի բրօշուր է հեռակալ վերնագրով՝ «Երկրորդ ընծայարկութիւնը» Ներսիսեան դպրոցի Յօրհանի օրում:

Մենք լուսւ ենք, որ Անգրիկական հայաբնակ քաղաքները միտնում մի հայ-գործակատար տեղական հոգեւոր իշխանութեան ձեռքով հրաժարեցան է իր պաշտօնից, որովհետեւ... ինչպէս էք կարծում, ինչ յանցանք է գործել... որովհետեւ նա կամաւոր կերպով յանձն էր արել տարածել քաղաքի մէջ «Մշակ» լրագրիւնը...

Համեմատենք Ամերիկայի և մեր կովկասեան հայերի լրագրութեան թիւը: Ամերիկայում 8000 օրագրիւնների թիւում միայն 407 կրօնական են, իսկ մեր կովկասեան հայոց 5 պարբերական հրատարակութիւններից (Պարաբա, «Գարուն», «Հայկական Աշխարհ», «Միջոց Հայաստանի» և «Մշակ») երեք առաջինը կ'օրն ապական են, չորրորդն էլ կղերական... Ուրեմն բոլոր մամուլից միայն

1/5 ոչ կրօնական է ոչ կղերական: Տեսնենք որքան կրօնական լրագիր կ'ունենար Ամերիկա եթէ այնտեղ էլ 1/5 լինէին այդ ուղղութեան: Եթէ 8000 կը վերցնենք, նրա 1/5 կը ստանանք 6400: Ուրեմն երէ Ամերիկայի մեր մտաւոր զարգացման աստիճանի վրա լինէր, նա պէտք է 8000 օրագրիւնների վրա 6400 կրօնական կամ կղերական օրագրիւններ ունենար և միայն 1600 անկախ: Հաստատութեան կը լինէր Ամերիկայի դրօշիւնը:

Քանի մի օր է, որ թիֆլիսցի երեկոներին տեսնում են երկնքի հիւսիսային կողմը մի գիւսաւոր աստղ:

Մենք լուսւ ենք, որ թիֆլիսի հայ-ղերասանական խումբը պիտի շուտով ներկայացնէ «Իշխըլի» պիէսան: Մեր զերասանական խումբը մինչեւ այժմ չէ հասկացել, որ երբ որ Պէպօնի պէս ներկայացմանը թատրոնը լինէ լիւսում, այդ էլ նշանակում որ ուրեմն «Իշխըլի» պիէսան էլ կարելի է տալ... Մենք կրկնում ենք՝ եթէ Սունդուկեանցի պիէսաները 4 կամ 5 են, և ի հարկէ նրանց միշտ չէ կարելի տալ, —տեսնե՛ք այն ժա-

մանակ «Թուղթ խաղաղութիւն» պիէսի պէս գրվածները եւրօպական ժամանակակից կեանքից: Կան մարդիկ, թէ դերասաններ, թէ լրագրիւն խմբագիրներ, որք պարծենում են, թէ ժողովրդական մարդիկ են, մեղադրում են Գերմանիայից եկածներին թէ նոքա ժողովրդի կեանքը, ոգին չեն ճանաչում... այդ կը նշանակէ ճանաչել ժողովուրդը, տալով, կամ լրագրի մէջ պաշտպանելով (զուցէ ջգրիւ) ժողովրդի համար պիւսպի անմարսելի պիէսաները ինչպէս «Իշխըլի» և այլն:

«Presse» լրագրիւնը հաղորդում է որ Գրեգէնի մէջ այս օրերս թաղման տեղը մարմին այրելու առաջին փորձն էր արած՝ մարմինն էր այրւում էր մի անգամ և կ'ուրեք և անգամ մէջ: Եկեղեցական թաղման հանդէսը նոյն միակողմնային փոխանակ որ հողի մէջ թաղեն, հանգուցեալին այրեցին:

Անրի Բօշֆօրից հրատարակվող «Լապտեր» (Lanterne) լրագրի առաջին համարը լոյս տեսաւ Փրնէլում:

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

КОММЕРЧЕСКОЕ СТРАХОВОЕ

ОТЪ ОГНЯ Общество

Հ ր գ ե հ ի գ է մ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գործակաւար

Վ. Ա. ԴՈՒԿԵԼՍԿԻ

Գործակաւարութիւնը տեղափոխված է ՄԱՅՅՈՒՆԻ վրա, նոր Ըաղիսովի քար վանարայ № 16

Հիմնական գրամագլուխ 500,000 ռ.

Ով որ առաջնորդում է հինգ տարով վճարում է վարձ միայն չօրս տարվայ համար: Ամեն ոք, որ ապահովում է ընկերութեան մէջ, չորս տարվայ անընդհատ ապահովութեանից յետոյ, ստանում է 5% զեղում, իսկ եօթ տարեց յետոյ՝ 10% զեղում:

Առհասարակ մշտական ապահովանքներին կը արվին մեծ դիւրութիւններ, թէ պրէ-միա վճարելու, թէ պայմանաժամ երկարացնելու մէջ:

2 (3)

ՄԱՀՈՒԴԻ ՄԱԳԱՋԻՆԸ, որ գտնվում է թատրոնային թատրոնական շէնութեան մէջ (Театральное здание). № № 22 և 23, որտեղ եւ առաւուր էի տնում իմ կըզայր: Երտմ իմանի իմերիանի ընկերութիւնով, այժմ դաժաւ ամբողջութեամբ իմ ՍԵՖՖԱՆԱՆԻԹԻՒՆ: Այս հանգամանքը յայտնում եւ յարկից հասարակութեանը և իմըրում եւ ապագայում, եթէ հարկաւոր լինի, բոլոր պահանջներով միմիայն ինձ դիմել, խոստանալով կատարել բոլոր պահանջները Զիշը և արագ:

Ստեփան Իվանիչ ԻՋՄԻՐՈՎ

1 (3)

Մի քանի հարցումներին պատճառով, եւ հարկաւոր եւ համարում յայտնել, որ ներկայ թիւ սեպտեմբեր ամսի 15-ից եւ բանալու եւ 2 եօթամսեայ դառնեցաւ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆԻ ԸՆԴՈՒԿԱՆԱՆԻ համար: Սաղջին կուրսի մէջ կարող են մասնակցել 12 հոգի, երկրորդում 15, Ամսական վարձը եւրօպայիւր անձից 5 ռուբլ: Սաղջայ մէջ համարվելու են 8 երկու ժամկէտ դասեր: Բացի սորանից եւ պատրաստ եւ մասնաւոր կուրսեր բանալու երեսասարդների համար ԳՈՒՆԱՅԱՆ և ԼԱՏԻՆԱՅԱՆ ընդունել, ամենամատչելի պայմաններով:

Կ. ՀԱՆ Ուսուցիչ

Թիֆլիս, Իրակու փողոցում, Ս. Ղորղանեանի տանը:

ՅՈՒՆԻՍԻ 27.		Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Յ Ո Յ Ց		ԹԻՖԼԻՍ. 1874.	
ԹԻՖԼԻՍԻ ՎՍԱՌԱՆՈՑ		ՓՕՍ		ՓՕՒԻ-ԹԻՖԼԻՍԵԱՆ ԵՐԿԱ-ԹՈՒՂԻ	
(Յունիսի 26-ին)		Ռուսաստան և Արտասահման ամեն օր:		Թիֆլիսից մինչեւ Փօթի (ճանապարհորդների գնացքը) 8 ժամին 18 րոպէս առաւօտեան:	
Ոսկին (այլուսմայրիւ) . . .		Երկուշաբթի		Մինչեւ Սուրամ (խառն զը-նացքը) երկուշաբթի 8 ժամ. 17 րոպէս:	
Բամբակ երեսնու (հին սերմի) . . .		Երեքշաբթի		Թիֆլիսից . . . 8.18	
Ամերիկայի սերմից . . .		Երեքշաբթի		Միջին . . . 9.18	
Բուրգը թուշի . . .		Երեքշաբթի		Գորի . . . 11.39	
Բարաքամի . . .		Երեքշաբթի		Սուրամ . . . 1.52	
Շաքար ռսի (բրօզիւ) . . .		Երեքշաբթի		Փոթի . . . 11.27	
Միւս տեսակ . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Պարսկական, արան-գիւս . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Մաքուր վճարած . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Շաքար աւազը Ռսի . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Ղաֆիւս լիւսնի լուս . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Միւս շատ լուս . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Մարտիկից ցածր . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Ալիւրը երեսնի . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Ալիւրը Գանալու հասա-րակ . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Շարքալու . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Գարին . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Մու . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Փոխան ապագի Գորի . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Փոխան ապագի Գորի . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Լօնդոնի կուրսը (Օղիսայի վերայ) 1 լիւսն արժէ . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
Մարտի և փարիշ 348 ֆր. արժէ . . .		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	
		Երեքշաբթի		Փօթի . . . 11.27	